

SVENSKA JOURNALEN

LÄKARMISSIONENS MEDLEMS-
OCH ORGANISATIONSTIDNING
NR 4 SEPTEMBER 2019 ÅRGÅNG 95

Kerstin Åkerman,
sjuksköterska och
missionär

REPORTAGE:
**I torkans
Sudan växer
odlingarna**

AKTION JULKLAPPEN:
**Paket som
sprider glädje
i Östeuropa**

DR KONGO:
**Ebolaviruset
sprids vidare
- kritiskt läge**

20

För tjugio år sedan
utfördes den första
operationen på
Panzisjukhuset.

En mild fighter

SKATTEREDUKTION FÖR GÅVOR

Från 1 juli 2019 gäller åter skattereduktion för gåvor. Läkarmissionen är sedan 22 juli en godkänd organisation hos Skatteverket. Vad innebär det för dig som givare?

Skattereduktionen är 25 procent av gåvobeloppet och får högst vara 1 500 kronor per år. Det motsvarar gåvor på totalt 6 000 kronor per år.

För att du ska kunna få skattereduktionen ska följande uppfyllas:

- Gåvorna till Läkarmissionen ska vara givna från och med 22 juli 2019.
- Du måste ge minst 200 kronor vid ett och samma tillfälle.
- Du måste skänka minst 2 000 kronor under året (gäller från 1 juli 2019). Det kan vara gåvor till en eller flera organisationer som är godkända gåvomottagare. Vilka som är godkända hittar du på skatteverket.se.

Har du frågor eller undrar över något, ring oss på telefon [08-620 02 00](tel:08-620 02 00).

Läkarmissionen

MÄKLARRINGEN BYGGER HUS I FLYKTINGLÄGRET KYANGWALI UGANDA

 maklarringen

Mäklarringen har länge stöttat Läkarmissionens arbete. Samarbetet inleddes 2013 och vi tänker fortsätta ge fler barn chansen och möjligheten till ett bra liv och en bättre framtid.

Nytt för oss är att vi stöttar flyktinglägret Kyangwali i västra Uganda genom att bygga hus. Ytterligare ett steg i vårt långsiktiga arbete att hjälpa barn på flykt.

www.maklarringen.se

HEJ!

VÄLKOMMEN TILL SVENSKA JOURNALEN NR 4, 2019

”Fake news” gör inget gott någonstans

Det förekommer mycket ”fake news” när det handlar om ebola i DR Kongo. Det sägs till exempel att ebolan har tagits fram i ett laboratorium för att slå ut befolkningen och komma åt landets naturtillgångar. Och att viruset injiceras på läkarmottagningar och därför ska man låta bli att gå dit. Och när sjuka människor undviker att söka vård smittar de istället andra. Det är en anledning till att ebolautbrottet i Beni, i nordöstra DR Kongo, fortgår efter ett drygt år och att nya fall upptäcks varje vecka.

Jag tänker på hur mycket ”fake news” som kan få fäste även i ett extremt upplyst samhälle som vårt, i Sverige där alla kan läsa och skriva och det går att få information från olika kanaler. Ändå kan rykten som inte är ett dugg sanna spridas och skapa hatstormar på sociala medier och i verkligheten.

Och när det är så svårt här, hur ska det då inte vara på landsbygden i DR Kongo, där alla inte ens har gått i skolan. Och över alltihop svävar rädslan för en dödlig sjukdom med ett fruktansvärt förlopp.

”Det viktigaste är att människor inser att ebolan är en sjukdom och ska behandlas som en sådan,” säger Jean Paul Buhendwa som är läkare på Panzisyjukhuset.

Därför är informationsinsatsningen om ebola så viktig, den som du som Läkarmissionens givare är med och stöder. Och jag tänker att vi alla bör vara på vår vakt för ”fake news”. Så vi inte sprider hat och lögn omring oss utan kollar de rykten som florerar en extra gång innan vi tror på dem.

EVA NORDENSTAM VON DELWIG
INFORMATIONANSVARIG PÅ LÄKARMISSIONEN

FOTO: ANNA LEDIN WIRÉN

Kerstin är en hjälte i det fördolda. Sid 14

FOTO: OSKAR SAHLIN

04 Världens Barn engagerar svenskar i alla åldrar.

07 Lars Arrhenius. Situationen i DR Kongo är värre än någonsin.

08 Etienne fick framtidshopp med stöd av Läkarmissionen.

18 Paket med omtanke, godis och tandborsrar sprider glädje i öst.

Paket fyllda av människovärde. Sid 18

FOTO: HANIS JOIRGEN RAMSTEDT

22 Projekt i Guatemala ger mod att sätta stopp för korruption.

24 Hasse Hallström hjälper dem som vill skänka sitt testamente.

26 Förebyggande åtgärder livsviktigt för att stoppa ebolans framfart.

År av vattenprojektering har gett frukt. Sid 08

28 Annika Hagström om längtan efter det som en gång var.

Läkarmissionen

LÄKARMISSIONEN är en biståndsorganisation som verkar för hållbar fattigdomsbekämpning utifrån ett rättighetsperspektiv. Läkarmissionen startade 1958 och har utsatta kvinnor och barn som en primär målgrupp. Från och med 2019 är International Aid Services, vars fokus är vatten och sanitet, en del av Läkarmissionen. Det gemensamma arbetet leds från Läkarmissionens huvudkontor i Vällingby. Insatserna görs främst i Afrika men även i Latinamerika, Asien och Östeuropa. Verksamheten finansieras till största del genom insamling från allmänheten i Sverige och institutionella bidrag. Läs mer på lakarmissionen.se.

Kerstin Åkerman var med när Panzi-sjukhuset i DR Kongo byggdes under brinnande krig.

Foto: Anna Ledin Wirén.

31

tusen små trädplanter distribuerades i slutet av augusti till Sirba i Sudan för utplantering.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

24

köksträdgårdar i Jabal får hjälp med bevattning under vintern som kommer.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

8,4

Så många tusen fruktträd planterades under augusti i Kyangwali i Uganda.

- 1500 avokadoträd.
- 1500 jackfruktträd.
- 2 700 apelsinträd.
- 2 700 mangoträd.

FOTO: VÄRLDENS BARN

Evy Jonsson, kampanjledare för Världens Barn.

”Världens Barn är folkets kampanj”

Evy Jonsson leder årets insamling.

– Världens Barn förändrar livet långsiktigt för utsatta barn i världen, säger Evy Jonsson, som leder den svenska riksinsamlingen.

Världens Barn är en insamlingskampanj som pågår hela året, landet runt. Ett samarbete mellan Radiohjälpen, SVT och 14 biståndsorganisationer där Läkarmissionen är en. Kulmen på kampanjen inträffar den 4 oktober med en tv-gala och extra många insamlingar.

– Det här är ju väldigt mycket folkets kampanj med olika initiativ från norr till söder, säger Evy Jonsson.

ARBETET KÄNNETECKNAS av stor uthållighet där många aktiviteter återkommer på olika håll. En trend Evy ser är att allt fler barn engagerar sig i kampanjen.

– Ett exempel är Alvin

som bakar drömmar varje år som han sedan säljer. Ett par tjejer utanför Örebro har ett café som drar in mycket pengar. Och två systrar från Öckerö har samlat in över etthundratusen kronor genom att knacka dörr. Barnen engagerar sig och drar med sina föräldrar, berättar Evy.

I ÅR UPPMÄRKSAMMAS även att det är 30 år sedan FN:s barnkonvention antogs, vilket märks i insamlingarna. Som i Härryda kulturskola där målet att arbeta med barnkonventionen redan finns med i arbetsplanen.

– Där blir deltagandet i Världens Barn ett sätt för eleverna att lära sig om barnkonventionen och för kulturskolan att integrera frågorna i verksamheten. Genom insamlingen får eleverna själva vara med och göra skillnad för barn i andra länder.

Den tv-sända galan är höjdpunkten och betyder mycket för alla som jobbar med Världens Barn.

– Galan skapar sammanhållning och lyfter riksinsamlingen på ett fantastiskt sätt.

Tips!

Passa på att skänka till kampanjen, titta på tv-galan, uppmärksamma

initiativen på din ort, handla mycket second-hand i affärer som skänker dagskassan till Världens Barn.

Du kan också själv skramla eller lägga pengar i någon annans Världens Barn-bössa.

Arvid och Jonathan fick en lysande idé

Deras lampor förbättrar livet för utsatta i DR Kongo.

Arvid Stenholtz och hans klasskompis Jonathan Ludwig från Göteborg startade ett företag inom Ung Företagsamhet (UF) där idén var att sälja lampor som delas ut i länder där man inte har stabil elektricitet.

– Vi ville göra skillnad på riktigt och inte bara sälja någon ointressant produkt

som underlättar ett ilandsproblem, säger Arvid.

Ett UF-företag innebär att man under ett år i gymnasiet startar, driver och avvecklar ett företag.

Affärsidén var att köpa in lampor som inte kräver batteri utan som man laddar själv med handkraft. De såldes till företag och privatpersoner i Sverige och skickades

till Läkarmissionen som tog dem till DR Kongo.

– Utbildning är viktigt. Det är klart att det är svårt att studera när det är mörkt, så ljus kändes viktigt att satsa på, säger de unga företagarna.

Nu är företaget avvecklat och lamporna utdelade i DR Kongo. Arvid och Jonathan är nöjda med satsningen.

– Det har gått bra. Företaget hade en omsättning på runt 50 000 kronor. Vi ville förbättra för utsatta människor och det har vi gjort.

Arvid Stenholtz och hans klasskompis Jonathan Ludwigs företag skänkte lampor till DR Kongo.

Tio kronor per såld bok hjälper ensamstående mammor

Det kom ett mejl från Ingalill Ahlqvist om en bok hon skrivit om sin mormor Ester.

Vi får många fina mejl från våra givare och Svenska Journalens läsare. Vissa vill vi gärna dela med er, som det som kom till oss på Läkarmissionen från Ingalill Ahlqvist. Hon har skrivit en bok om sin mormor Ester Gustafsson som levde hela sitt liv i byn Horla utanför Vårgårda.

”Mormor levde mellan år

1900 och 1994. Hon prenumererade under många år på Svenska Journalen och brukade skänka pengar till Läkarmissionen. Därför har jag bestämt att 10 kronor

från varje såld bok ska gå till ert arbete. Det blir inte några stora summor men det känns ändå bra att bidra på ett sätt som jag tror mormor hade tyckt om! ... Än så länge har jag sålt 19 böcker och har därför just skickat in 190 kronor till er.”

Ingalill önskar att pengarna ska stötta ensamma mammor eftersom Ester själv blev änka med fem barn vid 38 års ålder.

Vi vill skicka ett tack och ett lycka till med boken.

FOTO: RICHARD NILKASSON

Sofia Källgren medverkar i Läkarmissionens musikprojekt Sånger för Livet.

De sjunger för livet

Nu är det snart dags för höstens konserter med Sånger för Livet då lokala körer tillsammans med artisten Sofia Källgren bjuder på sångarglädje till förmån för Läkarmissionens arbete.

Turnéns nye dirigent Lars ”Lisa” Andersson kommer att leda musiker och sångare på de platser vi gästar. Är du i närheten så kom och var med på någon av dessa musikfester där du samtidigt kan vara med och göra världen lite bättre.

KONserter 2019

5 oktober, kl 16.00
Reftele kyrka, Reftele, Småland

6 oktober, kl 17.00
Fränninge kyrka, Vollsjö, Skåne

19 oktober, kl 16.00
Tranemo kyrka, Tranemo, Västergötland

20 oktober, kl 17.00
Norra Vånga kyrka, Kvånum, Västergötland

Din testamentsgåva gör skillnad

Det sägs ibland att vi i Sverige har svårt att tala om det här med att skriva testamente.

Kanske för att det indirekt blir en påminnelse om att vi alla en gång ska lämna jordelivet. Och för att det handlar om våra pengar och andra ekonomiska tillgångar.

Men att skriva sitt testamente är varken märkvärdigt eller konstigt. Det är helt enkelt ett papper där vi talar om vad vi vill ska hända med de ägodelar vi lämnar efter oss.

Det är helt frivilligt att skriva testamente, och den som ångrar sig kan bara riva sönder det, så är det ur världen.

Ring oss på telefon 08-620 02 00 om du har frågor kring gåvor och testamenten.

Läkarmissionen

Siktgatan 8, 162 88 Vällingby.
E-post: info@lakarmissionen.se

I KORTHET

FOTO: HÅKAN FLANK

FOTO: HÅKAN FLANK

Enkla hus ger tak över huvudet och trygghet för flyktingar i Uganda.

Nu får de tak över huvudet

Mäklarringen bygger hus åt flyktingar i Uganda tillsammans med Läkarmissionen.

För att ge utsatta barn och vuxna tak över huvudet börjar Mäklarringen tillsammans med Läkarmissionen bygga hus i flyktingläger i Uganda.

Det byggs två typer av hus i lägret. Ett enrumshus kostar 10 000 kronor att bygga och ett tvårumshus kostar 18 000 kronor.

Man använder sig av

handgjort och lokalt producerat tegel och murbruk, takplåt, spik och ventilations-tegel. När allt material finns på plats tar det en vecka att färdigställa ett hus.

Byggandet börjar under hösten.

Mäklarringen har haft ett samarbete med Läkarmissionen sedan 2013.

Behoven i Kongo är större än någonsin

När jag för ett år sedan började arbeta som generalsekreterare på Läkarmissionen hände något stort och viktigt. Dr Denis Mukwege, chefsläkare på Panzisjukhuset i DR Kongo, fick Nobels fredspris för sitt arbete med att hjälpa kvinnor som utsatts för ett extremt sexuellt våld och för sin kamp att få slut på övergreppen. Läkarmissionen har under många år, tack vare sina trogna givare runt om i Sverige, stött dr Mukweges arbete på Panzi. Det handlar om driften av hela sjukhuset, nutrition till undernärda barn, familjeplanering, säkra förlossningar och utbildning för att klara livet.

Dr Mukweges fredspris fick stor uppmärksamhet runt om i världen och hos många föddes en förhoppning om att situationen i Kongo äntligen kanske skulle förändras. Tyvärr måste jag, snart ett år efter att priset delades ut, konstatera att förhållandena för befolkningen inte har förbättrats. De senaste rapporterna från våra medarbetare berättar att läget i östra Kongo är värre än någonsin. Kvinnor och barn utsätts för

”Utöver Panzisjukhuset stöder vi i år även Kyesherosjukhuset i Goma och vi utökar våra förebyggande insatser mot ebola.”

extrema övergrepp och därtill har ebolautbrottet förvärrat läget ytterligare. Läkarmissionen utökar därför våra insatser i landet.

Utöver Panzisjukhuset stöder vi i år även Kyesherosjukhuset i Goma och vi utökar våra

förebyggande insatser mot ebola. Med stöd från Radiohjälpens bedriver vi ett vaccinationsprogram riktat mot tuberkulos och lepra och under hösten kommer vi tillsammans med MAF (Mission Aviation Fellowship) hjälpa dr Mukwege att flyga ut expertläkare till de sjukhus i östra DR Kongo som behöver hjälp med att ta hand om svåra och komplicerade fall. Det handlar ofta om kvinnor som skadats svårt av grovt sexuellt våld. Behoven i Kongo är just nu större än någonsin och vi behöver ditt stöd för att kunna öka insatserna och lyckas i vårt arbete.

När jag några veckor innan fredspriset delades ut besökte Panzisjukhuset i Bukavu fick jag möjlighet att prata med de kvinnor som fått hjälp av dr Mukwege. Flera av kvinnorna uttryckte att Nobels fredspris också var deras pris och att uppmärksamheten kring priset innebar en upprättelse för dem. Omvärlden såg dem och de trodde verkligen att Nobels fredspris skulle innebära en förändring.

Låt oss inte svika dessa kvinnor.

LARS ARRHENIUS
GENERALSEKRETERARE PÅ LÄKARMISSIONEN

VATTEN – EN KÄLLA TILL HÅLLBART LIV

Rent vatten är avgörande för hållbara liv och för att gå till botten med extrem fattigdom, konflikter och klimatförändringar. Men även för att uppfylla Läkarmissionens vision – att stödja människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor. Som i Darfur, Sudan.

TEXT: DANIEL ZETTERLUND / FOTO: HANS JÖRGEN RAMSTEDT

SUDAN: VATTEN

Berättat av Daniel Zetterlund,
chef för Läkarmissionens
internationella IAS-landkontor.

ret var 2008. Darfur-krisen hade nått sin peak några år innan och det råde febril tankeverkstad hos oss på IAS landkontor i Sudan om hur vi skulle kunna göra mer, göra bättre och använda vatten mer strategiskt. Som på så många andra platser så var den bristande tillgången till vatten, betesmark och naturresurser en av de bidragande orsakerna till den djupa konflikt som rådde i regionen.

Vi landade i att vi i allt måste anamma en än mer holistisk hållning till vatten där än mer fokus ligger på resurshandling, förvaltningskap, ansvarskrävande och olika vattenlösningar som kan svara upp mot olika behov – på engelska en 'Integrated Water Resource Management Approach'.

I praktiken innebär det att vi, från att historiskt sett främst ha borrar brunnar och installerat handpumpar samt utbildat lokalbefolkningen i underhåll, sanitet och liknande, till att nu bland annat börja installera större solcellsdrivna och ibland generatordrivna system som på ett bättre sätt kunde svara upp mot behovet att snabbt förse människor, deras boskap och grödor, med stora mängder rent vatten. Ännu fler analyser gjordes av olika vattenupptagningsområden i syfte att säkerställa att vattenreservoarer också fylldes på, inte bara utarmades. Sudans regering

FOTO: IAS SUDAN

Läkarmissionen och IAS har samarbetat sedan 1994. Men från 1 januari 2019 har vi gått samman till en organisation.

FOTO: IAS SUDAN

”Från att ha sett ett mestadels brunt landskap möts man nu av gröna, livgivande fält som står sig, inte bara under regnperioden utan även under perioder av svår torka.”

och de lokala myndigheterna fick en mer framträdande roll i förvaltningen av dessa resurser men även för att tillgodose delaktighet och ansvarsutkrävande. Finansiering söktes från en rad institutioner och givare som gav sitt stöd till de här viktiga initiativen. I dag, mer än ett decennium senare, är det spännande att titta närmare på utvecklingen av arbetet och dess resultat.

I **VÄSTRA DARFUR** bedriver Läkarmissionen genom sitt landkontor IAS Sudan ett omfattande program som utgår från ovan nämnda principer om vattenförsörjning, till största delen finansierat av brittiska regeringens biståndsorgan. Västra Darfur är inte bara

konfliktdrabbat. Det är också extremt torrt med långa torrperioder. I regionen finns många olika nomadfolk men även samhällen som bedriver traditionellt jordbruk. Under svåra torkperioder är det då extra viktigt att vattentillgången säkras och att jordbruket kan fortgå.

Under föregående år har det skett främst genom att ta tillvara på vattnet

från handgrävda brunnar som kopplas till närliggande mindre säsongsbaserade floder, så kallade wadis. Även om det är en metod som fungerar är den begränsad till små områden på grund av svårigheterna att vattna för hand. Inom ramen för projektet installerades därför, under hösten 2018, pumpar som kunde erbjuda bevattning till arealer

långt större än dem man tidigare klarat att vattna för hand. Tolv specifika grupper med tio deltagare i varje bildades. Grupperna fick jordbruksredskap och utbildning i olika former av hållbart jordbruk, vilka grödor som kan vara extra motståndskraftiga mot torka, bevattningstekniker och så vidare.

NU NÅGRA MÅNADER senare är resultaten förbluffande. Från att ha sett ett mestadels brunt landskap möts man nu av gröna, livgivande fält som står sig, inte bara under regnperioden utan även under perioder av svår torka. Lokala myndigheter är så glada att de lovat att säkerställa förvaltning av alla pumpar och de grupper som fått del av vattnet

har insett att de inte bara har vatten för sin egen konsumtion utan vatten i överflöd. De har därför erbjudit andra bönder land som de kan bruka i närheten av deras egen mark.

TILLGÅNG TILL, och samarbete kring vatten, är och förblir viktigt om vi på allvar ska komma till botten med extrem fattigdom, konfliktbekämpning och klimatförändringar. Liknande projekt som ovan drivs i merparten av de länder där Läkarmissionens olika landkontor verkar och det är något som harmoniserar väl med Läkarmissionens utvecklingskedja: Att stödja människor som vill förändra sina liv.

Läkarmissionen och IAS

- Läkarmissionen och IAS gick samman i januari 2019. Sammanslagningen innebär att IAS landkontor, inklusive IAS Sudan, ingår i Läkarmissionen.
- IAS etablerade sitt landkontor i Sudan 2003. Med ett 50-tal anställda och en årlig budget på ca 35 MSEK utgör det ett av

Läkarmissionens viktigaste och största landprogram. Stora insatser bedrivs främst inom vatten och sanitet, jordbruk, men även utbildning. Finansiärer är DFID (brittiska regeringens biståndsorgan), Sida/SMR, EU, FN, privata organisationer och Läkarmissionens gävgivare.

RISKFYLLT LIV FÖR KVINNORNA I DR KONGO

Panzisjukhuset i DR Kongo byggdes under brinnande krig. En som var med redan då var sjuksköterskan Kerstin Åkerman. Späd till det yttre, men stark inuti och oerhört modig.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG / FOTO: ANNA LEDIN WIRÉN

KERSTIN ÅKERMAN

Ålder: 69.

Bor: Östhammar

Gör: Pensionär, timanställd på röntgen i Östhammar, vikarierar ibland i en second hand-butik som stöttar änkearbetet i DR Kongo hon är engagerad i.

Övrigt: Engagerad i Equmeniakyrkan med samtalsgrupper, språkcafé och gudstjänstledning. Håller föredrag i Sverige om arbetet i DR Kongo.

DR Kongo: Två månader om året är hon i DR Kongo och jobbar med änkearbete inom kyrkans ramar och hjälper då även till med röntgenfrågor.

INTERVJU: KERSTIN ÅKERMAN

P

anzisjukhuset i DR Kongo sattes på världskartan en gång för alla när doktor Denis Mukwege förra hösten tog emot Nobels Fredspris för sitt arbete bland kvinnor som utsatts för sexuellt våld och svåra övergrepp av rebellgrupperna som härjar i landet. Sjukhuset byggdes med hjälp av Läkarmissionen, PMU och Sida och stod klart 2002, men arbetet drog egentligen igång den 1 september 1999 då den första operationen utfördes. En som var med redan då var röntgensjuksköterskan Kerstin Åkerman. I ett brev till sin församling i Sverige skrev hon:

”... Operationen skedde under mycket provisoriska förhållanden. Steriliseringen skedde i en stor tryckkokare ute på sjukhusgården. Efter denna operation var det meningen att vi skulle få ett par veckor att ställa i ordning sjukhuset och bara vårda denna kvinna. Nästa morgon när vi kom till sjukhuset möttes vi av barnskrik. Två mammor hade förlöst under natten. Men vi hade ju inga barnmorskor? Den manliga sjukvårdaren hade fått förlösa kvinnorna. Och utanför på gården bland byggnadsbrädor och tegelstenar satt patienterna och väntade. Sjukhuset Panzi hade börjat vare sig vi ville det eller inte!”

Det var även 1999 som den första kvinnan som hade utsatts för sexuellt

30

Så många år var Kerstin när hennes dröm om att bli missionär blev verklighet.

våld kom till Panzi. Kerstin minns henne väl, men visste inte då att det bara var början på en våldtäktsepidemi.

– Vi förstod inte riktigt vad

hon hade varit med om, men hon kom in för att hon var skjuten i lårbenet och behövde operation.

ANDRA KVINNOR BÖRJADE också dyka upp som frågade efter blöjor. Skadorna efter våldtäkterna innebär ofta att kvinnornas underliv går sönder och de kan då inte hålla inne vare sig urin eller avföring, utan allt rinner rakt igenom.

– Fler och fler kvinnor kom till Panzi som hade varit med om lika fruktansvärda saker och i början kunde jag känna att det inte ens var någon idé att be för dessa våldtäktsmän som utfört det. I dag tänker jag att Gud har skapat varje människa och att vi måste fortsätta be, även för våldtäktsmännen. Gud vill något annat med deras liv.

Det var för arbetet med de våldtagna

kvinnorna som doktor Mukwege fick Nobels fredspris och där har Kerstins specialkompetens inom röntgen behövts. Hon har lett många utbildningar inom röntgen genom åren.

– Röntgen förtydligar på ett annat sätt än andra undersökningsmetoder och det är ju till väldigt hjälp när man ska behandla en patient. Det är en väldigt tillfredsställelse när man får till en perfekt bild, säger Kerstin och berättar att Läkarmissionen bidragit till att de fått fler röntgenapparater till sjukhuset.

Vad har Läkarmissionens mångåriga stöd betytt för arbetet på Panzi?

– Många undernärda barn skulle inte ha överlevt om de inte hade fått hjälp. De kanske stannar tre månader på sjukhuset men att sedan komma tillbaka till ingenting gör att barnen snart är

Kerstin Åkerman har varit med om sådant som skulle fått många andra att åka hem, en fruktansvärd massaker, skottlossning, hon har överlevt en jordbävning och mycket annat. Ändå har hon kämpat på. "Men jag är inte så orolig av mig."

FOTO: PRIVAT

LÄS MER OCH STÖTTA VÅRT ARBETE:
WWW.LAKARMISSIONEN.SE

arbetat där. Ibland har striderna varit nära, ibland längre bort. Det har varit skottlossning och vägsparrar som ibland har gjort att hon inte har kunnat ta sig till jobbet. På ett av sjukhusen där hon arbetade skedde en fruktansvärd massaker av anställda och patienter som sköts i sängarna.

– Men jag är inte så orolig av mig. Fast en gång under en jordbävning trodde jag att min sista stund var kommen. Det var söndag förmiddag och jag var i kyrkan när allt började gunga och tegelstenar föll från taket, berättar Kerstin.

TROTS JORDBÄVNINGEN fortsatte gudstjänsten. Människorna stämde upp i psalmen Tryggare kan ingen vara, på swahili, och när Kerstin märkte att hon faktiskt levde lämnade hon kyrkan och skyndade sig till sjukhuset, för hon förstod att många skadade skulle behöva hjälp.

– Och när jag kommer fram är hela mitt röntgenteam där och arbetar för fullt. De kände ansvar. Det är fantastiskt att få arbeta med sådana människor!

Kerstin har arbetat tillsammans med doktor Denis Mukwege har i många år, men de har också träffats utanför jobbet, som när han och hans hustru Madeleine var på besök hemma hos Kerstins föräldrar vid ett besök i Sverige.

– Doktor Mukwege är en varm person som bryr sig om hela människan, till ande, kropp och själ. Han är också en modig visionär som agerar utifrån det han tror är riktigt.

– Jag har verkligen uppskattat att få arbeta med honom.

KERSTIN BEFINNER SIG numer i Sverige större delen av året och är engagerad i sin församlings arbete för flyktingar. Men till och från reser hon fortfarande till Panzisjukhuset.

– Ibland säger människor att jag har "offrat så mycket" för att jag inte har egen familj. Men det blir jag bara trött på att höra. För jag upplever inte alls att jag har offrat mycket. Jag har haft ett enormt spännande liv! Och det är inspirerande att byta miljö. Jag får ny energi av att komma till DR Kongo, jag får så mycket tillbaka av människorna. Och jag har upplevt Guds beskydd och ledning i det jag gjort, säger Kerstin Åkerman.

”Doktor Mukwege är en varm person som bryr sig om hela människan, till ande, kropp och själ.”

undernärda igen. Nu får mammorna med sig majs och bönor hem som de kan odla och Läkarmissionen har varit med hela vägen i det arbetet. När det gäller nutritionsarbete är det långsiktiga stödet så värdefullt.

– Läkarmissionen har även betytt mycket för BB, där fattiga kvinnor kan föda barn säkert och slippa infektioner och komplikationer. Men det många av patienterna kommenterar är vetskapen om att människor tänker på dem. Ibland räknar man inte det utan man räknar bara pengar.

Även om Kerstin tidigt visste att hon

ville bli missionär dröjde det tills hon blev 30 år innan drömmen blev verklighet.

– Jag var tvungen att ha tålamod. Men jag tänker att mellan 20 och 30 händer det mycket i livet, man växer som människa. Och jag tror att det var bra att jag fick de åren innan jag åkte till Afrika.

TANZANIA VAR FÖRSTA landet hon kom till. 1985 började hon arbeta i DR Kongo och det har hon sedan fortsatt göra, under väldigt speciella förhållanden. DR Kongo har knappt haft fred någon gång under de år som Kerstin

UPPSKATTADE JULKLAPPAR FRÅN SVERIGE

Aktion Julklappen är en av Läkarmissionens årliga kampanjer som ger barn runt om i Sverige chansen att sprida julglädje bland de barn som lever i fattigdom i östra Europa.

TEXT: HELEN KARLSTRÖM / FOTO: OSKAR SAHLIN

PAKETINSLAGNING. Idén är enkel: Barn i Sverige slår in julklappar med förutbestämt innehåll och en personlig hälsning. Julklapparna lämnas till Läkarmissionens uppsamlingsställen och vi ser till att de hamnar hos barn i Moldavien, Rumänien och Ukraina.

BILDREPORTAGE: AKTION JULKLAPPEN

I över 20 år har Läkarmissionen varit med och delat ut julklappar till barn på skolor, sjukhus och i fattiga familjer i östra Europa. Och här är en julklapp från Sverige en väldigt uppskattad händelse!

BOR MED SIN MAMMA. Julia är en av flickorna som fick en julklapp förra året. Hon bor med sin mamma och mormor i en mycket fattig stadsdel i staden Lviv i Ukraina.

TRÅNGT. Det lilla badrummet fungerar även som kök och tvättstuga.

ALLA KAN DELTA. I Aktion Julklappen kan alla vara med. Det är ett roligt, enkelt och konkret sätt att göra något för dem som inte har så mycket. Men det är också ett fint tillfälle att prata med barn om barns rättigheter och solidaritet.

LÄXOR. I det enda rummet ryms en bokhylla, en soffa och ett bord. Det är jättetrångt, men här både sover och äter familjen. Och här gör Julia sina läxor.

KÄMPAR MOT KORRUPTIONEN

Candelaria medverkar i ett projekt i Guatemala som Läkarmissionen stöder för bättre medborgarinflytande

Att veta sina rättigheter och kräva svar på svåra frågor bygger på kunskap. Candelaria är en eldsjäl i Guatemala, som arbetar för att fler ska få just det.

Candelaria tillhör ett av Guatemalas många mayafolk. Hon bor i den lilla bergsbyn Chucuarren med sin åtta-åriga dotter Jenifer. Hon är en av dem som engagerat sig i ett pilotprojekt för medborgarinflytande som Läkarmissionen stöder.

– Tack vare det arbetet har jag förstått hur jag kan vara med och påverka för att förbättra för oss här i byn, säger Candelaria.

Metoden som används i projektet kallas för social revision. Genom praktiska och förvänsamt enkla tillvägagångssätt kan medborgarna bekämpa korruption och se om maktavare gör det de säger att de ska.

– Det är viktigt att fler i byn förstår hur de kan få medborgarinflytande så att de kan kräva sina rättigheter.

Projektet fokuserar på hälsa, utbildning och infrastruktur och följer en enkel metod för att ta reda på hur beslutsfattare planerar att utföra en aktivitet i byn, eller kunna följa upp den under tiden eller efteråt.

– Om vi till exempel vill veta hur en tillbyggnad för skolan finansieras, vem som

”Nu är min dröm att bli socionom och att min dotter ska vilja utbilda sig till läkare.”

ska bygga den och hur tidsplanen ser ut, då har vi lärt oss vilka regelverk som gäller, hur vi kan skriva brev och till vem brevet ska skickas så att vi får svar, förklarar Candelaria.

ETT EXEMPEL är den väg som byn fått sedan projektet drog igång 2018. Candelaria och de andra som fått utbildning inom social revision följde processen, fick tillgång till arbetsplanen och budgeten och kunde se när saker inte stämde. Som när det fattades en underskrift av beslutsfattare på viktiga dokument och liknande.

– Vi visste inte att vi hade rätt att kolla upp sådana saker innan vi började med social revision. Nu visar det sig att vi kan utkräva ansvar. Att maktavare lyssnar och

ger oss rätt.

Även om guatemalanska medborgare enligt lag har rätt till offentlig information kan den ändå vara svår att få fram. Ibland beror det på att myndigheterna saknar strukturer för att bemöta medborgarnas frågor. Men det kan också bero på att de inte vill bli synade och ställas till svars.

– Det finns mycket korruption i vårt land, men nu vet vi vad vi ska titta efter så de kan inte lura oss lika lätt som tidigare, säger Candelaria.

NÅGOT SOM REDAN har hänt i byn som gjort stor skillnad är att byrådet har bytts ut. Förut bad byrådet ofta de boende om pengar till olika projekt som aldrig blev av. Alla visste att ordföranden använde pengarna

privat. Nu är det slut på det.

– De boende i området har börjat utkräva ansvar från byrådet. Folk vågar säga sin åsikt, och vara kritiska mot dem som bestämmer.

Sedan Candelaria började med projektet har hon valts in i byns kvinnokommitté som ordförande. Ofta får hon rycka in för att bistå grannar med att lösa dispyter i hemmet, eller sinsemellan. Hon har fått kunskap som ger ett helt annat självförtroende.

– Nu är min dröm att bli socionom och att min dotter ska vilja utbilda sig till läkare. Men jag vill också ha fler verktyg och få mer utbildning om hur vi kan gå vidare med krav på myndigheter och maktavare, säger Candelaria.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG

Projektet i Guatemala ger medborgare i utsatta områden verktyg för att stärka sin egenmakt och kräva att lokala myndigheter uppfyller sitt ansvar när det gäller medborgarnas rätt till utveckling, hälsa och utbildning. Insatsen riktar sig framför allt till kvinnor 13-45 år och en viktig del är att ge grundläggande kunskaper i att läsa, skriva och räkna. Även riktade hälsoinsatser till målgruppen ingår. Projektet får stöd från SMR.

”Jag är genuint engagerad i Läkarmissionen”

Läkarmissionens Hasse Hallström har koll på gåvor och testamenten

Hasse Hallström är en doidis för en del. Men för många är han en känd musikprofil. Till förmån för Läkarmissionens arbete ger han konserter runt om i landet tillsammans med Ingamay Hörnberg och Lennart Sjöholm.

Hasse Hallström slog igenom som sångare på 1970-talet, som solist i Ibrakören. Sedan dess har han spelat in flera skivor och var också med i det populära tv-programmet Minns du sången. Men även om Hasse stått på scen i större delen av sitt liv blir han direkt obekvämt när jag kallar honom för en frikyrklig kändis.

– Mina barn har skrattat lite åt det genom åren, men ju äldre de har blivit desto mer har det insett att mycket av det vi gjorde då faktiskt var rätt bra, säger Hasse och skrattar.

Och nu är han åter ute och turnerar med Ingamay Hörnberg och Lennart Sjöholm och informerar om Läkarmissionens arbete.

För han är inte bara en duktig sångare. I 23 år har han varit på Läkarmissionen där en stor del av hans arbete har handlat om testamenten och hantering av gåvor som skänkts till organisationen.

Är det känsligt att prata om testamenten?

– Det var nog mer känsligt förr. I dag när familjer kan se väldigt olika ut är människor mer medvetna om vikten av att ha ett testamente för att underlätta för de anhöriga.

Varför väljer folk att testamentera till Läkarmissionen?

– Många har följt Läkarmissionen i många år och känner att de vill göra en insats. Jag märker i mina samtal att det finns ett grundmurat förtroende för Läkarmissionen. Givarna litar på oss och vårt sätt att hantera deras gåvor. Den tilliten är en stor del i vem man väljer att ge sina pengar till. Och när vi är ute och spelar möter jag många som stöttar Läkarmissionens arbete.

Hur ser det vanligaste testamentet ut?

– Vet inte om det finns något typiskt ”Läkarmissionstestamente”. Ibland får vi mindre gåvor och ibland är det en stor del av arvet som tillfaller oss, eller som vi får dela med andra organisationer. Oavsett hur ett testamente ser ut blir jag alltid lika ödmjuk att man väljer att tänka på Läkarmissionen. Man kan säga att givarens gärningar lever vidare även om de själva är borta.

Har du besökt platser där

Läkarmissionen är verksam?

– Jag har varit på flera ställen, bland annat på Panzi-sjukhuset i DR Kongo. Jag minns när vi var på gudstjänst i kyrkan där Denis Mukwege är pastor. Det var mängder med människor där och jag skulle sjunga solo. Jag fick låna ett elpiano av Mukwege men elförsörjningen satte stopp för att spela så jag fick klämma i utan ackompanjemang. Det var en upplevelse.

Vilka känslor tar man med sig hem efter en sådan resa?

– Det är klart att många man möter lever under oerhört tuffa villkor. Men trots allt det svåra finns det ett leende, och de har tid för varandra. De har något vi ofta saknar och som andas glädje mitt i allt.

Ser du dig själv som en eldsjäl?

– Det vet jag inte, men jag är genuint engagerad i Läkarmissionen. Genom att jag jobbat här i så många år har jag kommit i kontakt med verkliga eldsjälur, som Monica Woodhouse som driver barncentret Give a Child a Family i Sydafrika. Bredvid henne blir man väldigt ödmjuk för egen del.

TEXT: THERESE HEDLUND

”Oavsett hur ett testamente ser ut blir jag alltid lika ödmjuk att man väljer att tänka på Läkarmissionen.”

Sångaren Hasse Hallström har arbetat på Läkarmissionen i 23 år. Han håller i insamlingskonserter tillsammans med Ingamay Hörnberg och Lennart Sjöholm.

Så gör du om du vill testamentera till Läkarmissionen

Det finns ingen lag på att vi måste skriva testamente, men det är ett bra sätt att se till att det blir som vi vill ha det. För de flesta är det ganska enkelt. Det innebär att skriva ett papper där man uppger hur man önskar göra med de ägodelar och det kapital man lämnar efter sig.

Två vittnen som är på plats samtidigt ska bevittna testamentet. För att det ska uppfylla de formella kraven krävs att man intygar att personen är vid sunt förnuft och att testamentet skrivs av fri vilja. En del väljer att ge bort delar

eller ett visst belopp som gåva genom sitt testamente. Det kallas då för legat.

Skulle du ångra dig eller vilja ändra någonting är det bara att riva sönder testamentet och skriva ett nytt. Svårare än så är det oftast inte. Vi brukar ändå föreslå att man kontaktar någon jurist eller bankman för att säkerställa att det blir som man själv har tänkt, särskilt om det är ett mer omfattande testamente.

Du är alltid välkommen att kontakta oss på telefon 08-620 02 00 om det är när något du undrar över kring gåvor och testamenten.

”DET GÅR ATT SKYDDA SIG MOT EBOLAN”

DR Kongo har haft flera ebolautbrott genom åren som man hittills alltid lyckats få bukt med. Men nu är situationen kritisk. De första fallen har konstaterats i miljonstaden Goma.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG / FOTO: NICLAS HAMMARSTRÖM

– INGEN VET OM DE här första fallen i provinshuvudstaden Goma bara är början på en ännu större epidemi. Därför är det otroligt viktigt att stoppa utbrottet nu, säger Jean Paul Buhendwa.

Jean Paul Buhendwa arbetar som läkare på Panziskjukhuset i Bukavu som drivs med stöd av Läkarmissionen.

Jean Paul berättar att det var i augusti förra året som ett ebolautbrott drog igång med epicenter i området kring staden Beni. Ett utbrott som inte visar några tecken på att klinga av utan som nu, ett år senare, i stället har börjat sprida sig till andra delar av landet.

På Panziskjukhuset är man i full gång med att rusta sig för att kunna ta emot patienter som drabbats av ebola. Det handlar bland annat om att förbereda ett avskilt område där man kan isolera patienter, men också om att utbilda personalen. För när människor uppsöker sjukhus går det till en början att

Jean Paul Buhendwa.

förväxla ebola med malaria eller tyfoidfieber. De första symptomen är diffusa: huvudvärk, feber och illamående. När den smittade sedan börjar blöda är det ofta försent.

– Därför måste man som sjukvårdspersonal tänka att det här kan vara ebola och vidta försiktighetsåtgärder så fort någon söker hjälp, säger Jean Paul.

En annan viktig uppgift just nu är

att förhindra att fler blir smittade. Där spelar kyrkor och andra institutioner en mycket viktig roll för att utbilda och informera om viruset.

– Människor behöver förstå och acceptera att ebola är en sjukdom och ska behandlas som en sådan. Det är helt avgörande, då kan fler skydda sig. För det går att skydda sig mot ebola, säger Jean Paul.

Problemet är att det florerar mycket felaktigheter. Rykten som säger att ebolan sprids via sjukhusen och att vaccin gör människor sterila. Att viruset är framtaget i laboratorier i USA för att slå ut befolkningen i DR Kongo för att komma över landets rikedomar. Det är några av anledningarna till att människor som uppvisar symptom låter bli att söka vård. En annan orsak är att åtgärderna som sätts in för den som är smittad är tuffa.

En person med konstaterad ebola isoleras direkt och blir någon du inte får

”Det absolut viktigaste sättet nu är att bekämpa ebola genom förebyggande insatser.”

träffa utan bara kan prata med genom att ropa på långt avstånd. Det gäller även de egna barnen.

Dessutom tvingas familjen sitta i karantän i sitt hus i 21 dagar. Förnödenheter lämnas utanför deras dörr. Om man misstänker att ett dödsfall beror på ebola kommer ett specialteam och hämtar kroppen. Familj och vänner berövas möjligheten att säga adjö på traditionellt sätt.

När någon har dött i DR Kongo, tvättas kroppen och personen kläs i fina kläder. Släkt och vänner kommer sedan och tar farväl i hemmet. Man vidrör den döda personen. Och ebola smittar som mest från just döda kroppar.

– Att förändra begravningsritualer på grund av ebolan kan vara lättare att acceptera och ta till sig för utbildade människor i städerna, jämfört med folk på landsbygden, säger Jean Paul.

Beni, som är epicentrum för ebolan är en stad på landsbygden med en mycket komplicerad kontext. Utöver den enorma fattigdomen är hela östra DR Kongo ett område med ett utbrett våld mot lokalbefolkningen. Olika rebell- och milisgrupper strider mot regeringen och visar även sin makt och sitt inflytande genom att regelbundet terrorisera lokalbefolkningen. Kvinnor utsätts för sexuellt våld, barn kidnappas och används som slavar eller barn-

soldater. Attackerna och våldsdåden försvårar arbetet för hjälparbetare då det medför en hög risk att arbeta i vissa områden.

DET ÄR DEN VIKTIGASTE anledningen till att det här ebolautbrottet är så svårbekämpat. När det första fallet av ebola konstaterades i storstaden Goma uppgraderades utbrottet från ett nationellt till ett internationellt krisläge. Goma ligger på gränsen till Rwanda och är en stad med ett stort in- och utflöde av människor från hela världen.

– Det absolut viktigaste sättet nu är att bekämpa ebola genom förebyggande insatser. När någon har blivit smittad är risken stor att personen dör och vi måste se till att smittan inte sprids till nya områden, säger Jean Paul Buhendwa.

Läs mer om Läkarmissionens insats på sidan 29.

”Ett öppet hus och en gemenskap”

Hon har bruna ögon och brunt hår med några slingor blått vid sidorna. Hennes sätt att tala och röra sig påminner om mina danska mödrar och min egen danska mamma. Det är något märkligt välbekant över hela hennes person. Jag känner henne inte, ändå känns det som om jag gör just det.

Hon berättar att hon just kommit tillbaka till Sverige efter ett besök i sitt hemland, Grekland. Det är sådan skillnad på hur vi umgås med varandra i Sverige och i Grekland, säger hon och beskriver sina släktingars hus och trädgårdar som öppna och inbjudande oavsett tid på dygnet. I Grekland behöver ingen vara ensam, säger hon. Och de gamla tas om hand på ett särskilt sätt. Med en sorts vördnad.

FÖR MIG LÅTER HENNES berättelse som något jag känner igen från min barndom. Min mammas berättelse. Den som jag tyckte var så jobbig att lyssna på när jag var ung. Berättelsen som jag nu, när jag själv blivit äldre, börjar bli fascinerad av.

Berättelsen om en gemenskap, ett öppet hus, stora och små tillsammans, och mat och dryck som de inbjudna gästerna, och de som bara dök upp, hade med sig. Idyllskildring, tänkte jag som ung. Inget stämde med den verklighet jag själv sett i mammas barndomshem i Danmark.

Men nu kom alltså berättelsen till-

FOTO: HÅKAN FLÅNK

”Mamma och hennes tretton syskon behövde aldrig känna sig övergivna.”

baka. Fastän gestaltad av en betydligt yngre kvinna än min mor och den här gången handlade det om Grekland.

Jag försöker komma ihåg berättelsen jag helst velat glömma.

Det första som dyker upp i mitt minne är en arg mamma som ger starka uttryck för att hon inte trivs med tillvaron som fembarnsmamma och portvakt i ett hyreshus i Solna. Oss barn

hembygd alltid bär med sig en längtan till det som de övergett.

Mamma kom aldrig tillbaka hem till Danmark. Kärleken ville något annat.

Men hennes längtan tillbaka kunde vi barn inte råda bot på.

Annika Hagström, mångfacetterad journalist och författare som också producerat dokumentärfilmer och arbetar som programledare.

kallade hon ”ni svenskar” när hon blev arg på oss.

Så berättade hon om hur det var i hennes barndomshem på Jylland. Öppet hus, folk som kom med rundstycker och öl under olika tider på dygnet. Ingen behövde någonsin vara ensam. Mamma och hennes tretton syskon behövde aldrig känna sig övergivna.

Så märkvärdigt lika berättelserna är som min nya grekiska väninna och min mamma målar upp. Kanske är det urberättelsen som man som främling bär med sig hela livet när man flyttat från sin hembygd till ett annat, främmande land.

AV EN HÄNDELSE dyker en låda med gamla brev upp i mina gömmor. Brev med fina handstilar. Jag tar upp ett i högen. Det är skrivet 1940. Mamma skriver brev till vår pappa som ligger inkallad. Så här skriver hon: ”Min älskade lille man ... jag hoppas att du snart kommer hem till vårt lilla fina hem (hvor lille dejlige hjem ...) Din lille Hustru glæder sig nu til at snart vare hos Dig.

Brevet slutar med: Til min höjt elskede lille Mand, Tusen Kys. Skriv snart.

Ett brev från pappa daterat Nynäs gård 6/5 1940 börjar så här: ”Min egen älskade Else. Tack för hängslan, du är världens raraste och duktigaste lille hustru.”

Mammas och pappas brev, min grekiska väninnas berättelse säger mig något som jag kanske alltid vetat men inte riktigt velat lyssna på. Att de som lämnat sin

FOTO: NICLAS HAMMARSTRÖM

När någon dör av ebola är det ett specialteam som kommer för att hämta kroppen.

Nya fall av ebola varje vecka

Många sjuka undviker att uppsöka vård.

Ebolautbrottet i DR Kongo har inte gått att häva. Fortfarande kommer nya fall varje vecka i Beni och de första fallen har nått Goma.

– Vi märker att människor inte hälsar som vanligt. Man tar inte i hand eller omfamnar varandra, berättar Nehemie som leder Läkarmissionens ebolainsats i Beni.

Insatsen handlar om prevention. Informationskampanjer hålls om vad ebola är och hur man skyddar sig. Många undviker vårdinrättningar om de börjar känna sig sjuka, för har du ett barn som visar sig ha fått ebola så isoleras det på sjukhuset, utan kontakt med föräldrar och syskon. Detta är mycket svårt att utsättas för.

Familjen i sin tur tvingas till karantän i 21 dagar och får inte lämna huset utan man ställer förnödenheter utanför dörren så att de ska klara sig. Det är stora ingrepp i en familjs liv.

– Jag förstår att man tvekar, men man får inte tveka längre. Ebola är en dödlig sjukdom. Den bästa chansen att överleva är att få hjälp tidigt, säger Nehemie.

Förutom insatsen i Beni utökas också arbetet till Bukavu där Läkarmissionen och PMU gemensamt satsar

för att Panzisyukhuset ska kunna förbereda sig om smittan når dit. Där pågår både informationskampanjer och utbildning av personal.

Behoven är stora. Det bästa är att människor aldrig blir smittade för den som blir det löper stor risk att dö. Så allt informationsarbete och all prevention är livsviktigt.

Var med och bekämpa ebolan! Swisha till 90 00 217 och skriv ebola.

Så handlar du i vår gåvoshop

Det är inte lätt att köpa presenter till den som redan har "allt", eller som inte gillar prylar. Då är det perfekt att använda Läkarmissionens fina presentbutik på nätet. Där hittar du konkreta hjälpinsatser att ge bort – eller välja när du själv vill ge en gåva till ett biståndsprojekt. Där finns något för varje plånbok, från 50 kronor och upp. Gåvan gör gott för den som ger och den som får samtidigt som den gör stor nytta. Gå in på vår hemsida, lakarmissionen.se och klicka på Gåvoshop. Välj vilket projekt du vill stödja och belopp. Följ sedan instruktionerna för betalning.

Du kan betala via din internetbank, med bankkort eller med inbetalningskort.

Ange om du vill ha ett gåvobevis och lägg då in din personliga hälsning. Gåvobeviset kan du få som en pdf att mejla vidare eller att skriva ut. Du kan även välja att beställa ett gåvokort som trycks och skickas till den adress du anger.

Lätt

		5	1		2			
2	8		7				4	
		9				6	8	
	9				8			
	7							
				2				
6			9					2
			5	1		4	6	
5	4			2				1

Medelsvår

4			7		9			
	2	5			8	1		6
		1	6	4				
2			1	5				
6						7		
	1				6	2	9	
9	4				8			3
8				9	7			5
		6	5					

Fyll i de tomma rutorna så att alla siffror från 1-9 finns med i varje lodrät och vågrät rad, samt i varje fält med 9 rutor.

Krysslösning Juni

Här är det rätta svaret på korsordet i juni numret 2019. Ett stort grattis till Carola Davidsson, Vårgårda, Torbjörn Carlsson, Nye och och Sven Stenberg, Uppsala som vann boken *Hippie* av Paulo Coelho.

FIRA NÅGON MED ETT GÅVOGRAM

Du vet väl att Läkarmissionen har fina gåvogram om du vill fira någon eller något! Gå in på lakarmissionen.se eller ta kontakt med Givarservice 08-620 02 00.

Septemberkrysset

Du behöver inte skicka in hela krysset. Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till: Swedmedia, 105 36 Stockholm. Märk kuvertet "Journalenkrysset nummer 4, 2019". Senast den 18 oktober vill vi ha ditt svar. De tre först öppnade rätta lösningarna vinner *Gott om tid* av Bodil Jönsson.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 Namn .....
 Adress .....
 Postadress .....

SVENSKA JOURNALEN
 Ges ut av Läkarmissionen och är en organisations- och medlemstidning
 Generalsekreterare: Lars Arrhenius
 Ansvarig utgivare: Conny Sjöberg
 Information: Eva Nordenstam von Delwig

Bistandsprojekt: Helena Höj
Givarservice: info@lakarmissionen.se
Postadress: Läkarmissionen 162 88 Vällingby
Telefon: 08-620 02 00 växel
Hemsida: www.lakarmissionen.se
Produktion: Swedmedia

Redaktör: Therese Hedlund
Redigering: Peter Wickberg
Omslagsfoto: Anna Ledin Wirén
Postadress: Swedmedia/ Svenska Journalen, 105 36 Stockholm
E-postadress: info@lakarmissionen.se

Annonsbokning: Dicran Sarafian dicran.sarafian@lakarmissionen.se
Tryckeri: V-TAB, Vimmerby
Gåvor till Läkarmissionen på plusgiro 90 00 21 -7
Swish: 90 00 217

Klipp ut och skicka!

Foto: Oskar Sahlin

Barn i Sverige slår in julklappar och sprider glädje hos barn i Ukraina, Moldavien och Rumänien.

BLI EN JULKLAPPSHJÄLTE!

Obs!
Julklapparna
lämnas in
1-16 november,
så tänk på
att börja i tid!

Aktion Julklappen är en älskad tradition, där barn i Sverige får chans att dela med sig genom att skicka en julklapp till barn i östra Europa. Det är också ett fint tillfälle att prata med barnen om värdegrund, barns rättigheter och solidaritet med svaga och utsatta.

Så här går det till: du och din familj slår in en eller flera julklappar med ett förutbestämt innehåll och en personlig hälsning. Ni lämnar eller skickar julklappen till något av våra uppsamlingsställen och sedan delar vi ut dem på barnhem, sjukhus, skolor och till barn i fattiga familjer. På vår hemsida hittar du all information du behöver om vad julklappen ska innehålla och vart du lämnar eller skickar din julklapp.

Välkommen att vara med!

Läs mer och anmäl dig idag på

www.lakarmissionen.se/aktionjulklappen

Läkarmissionen